

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

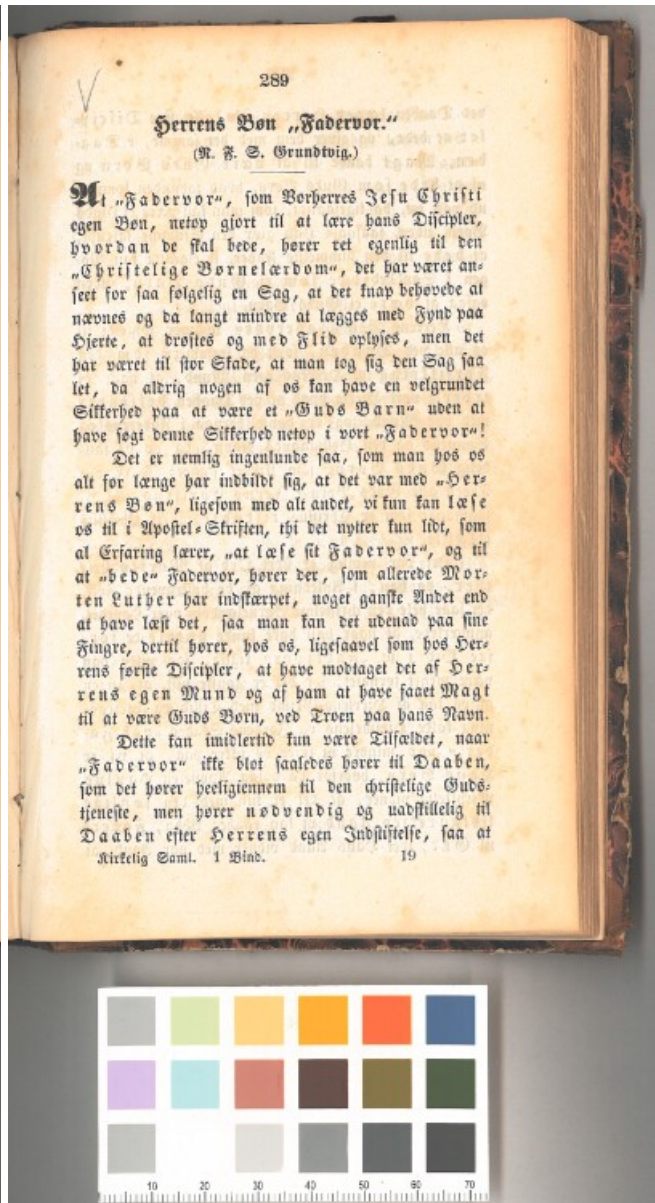
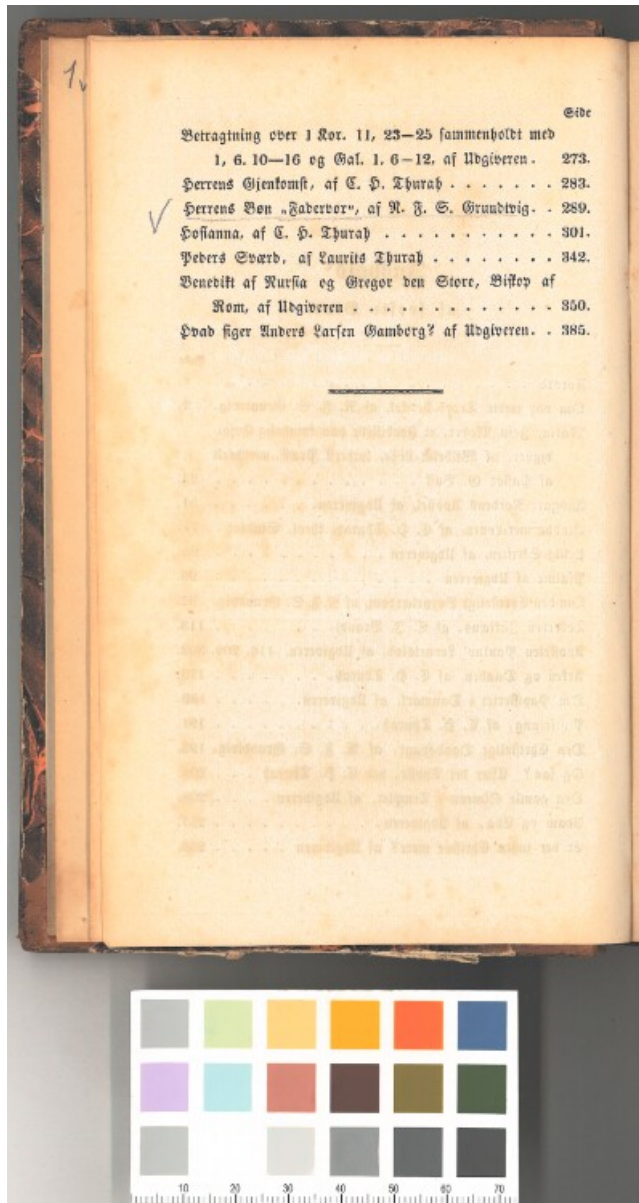
Titel: Herrens Bøn 'Fadervor.'

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Herrens Bøn 'Fadervor.'", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1855_1128-txt-shoot-idm108/facsimile.pdf (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

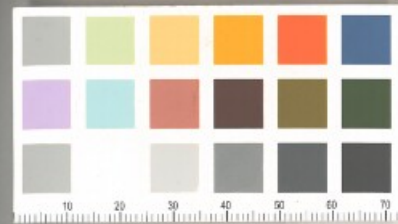
ved Daaben lærer Herren selv alle sine Discip-
ler at bede, og giver dem med det samme, i Daab-
en, Magt baade til at være Guds Børn og
til at bede som Guds Børn, hvad igrunden kommer
ud paa eet, da ligeaa tidt, som man kan være et Guds
Børn, uden, saasnart Han gjør den Stumme talende,
at bede til den himmelske Fader, ligesaa tidt kan Ro-
gen i Sandhed bede som et Guds Børn, uden
ogsaa at være et Guds Børn.

Herrens Bøn „Fadervor“ kommer selvfølgelig til
os alle ved Daaben, først og fremmest som den
Forsikring af Herrens egen Mund, at naar vi
troer i vort Hjerter hvad vi ved Daaben bekender
med vor Mund, og er dobte derpaa i Faderens og
Sønnes og den Helligaands Navn, da er vi sand-
elig Guds Børn, som Herred saager: I er ved
Troen alle Guds Børn i Jesus Kristus, thi I,
saamange som er Kristus tilbedte, I er Kristus
iflædte. *Gal. 3. 27.*

Det var nemlig et stort Ord af Morten Lu-
ther, da han, i Anledning af de heitrende Folk,
der saae hele den christelige Børnelærdom over Hovedet,
anmærkede, at naar han bare kunde udtale de første
Ord i sit „Fadervor“ rigtig, saa vilde han
være meget fornøiet, for det er ganske vist, at Ingen
af os kan af Hjertens Grund med Tillid og Fortro-
ning kalde Himmels og Jordens Skaber „vor Fa-
der,“ med mindre vi seer os sikre paa, at vi er
Hans Børn, hvorfor da ogsaa Apostelen Paulus
udtrykkelig vidner, at det er kun med den sønlige
Udfaaarelse fand vi kan raabe: Abba, Fader!
til Gud, idet Hans Aand vidner med vor Aand, at

vi er Guds Børn. Derfor er Herrens Bøn „Fa-
dervor,“ som han selv ved Daaben lægger os i
Munden til at være vor daglige Bøn, og et guds-
dommeligt Pant paa vor Gjenfødselse i Daaben
til Guds Børn, da Fadervor, som en Bøn,
kun passer i Guds Børns Mund og kan kun i deres
Mund og Hjerter være Sandhed. Herved opgaar
der da et deilig og skinnende Lys over to store Duns-
felheder, som det hidtil var for os Alle, deels, hvori
vi skulde finde den udvortes guddommelige Fors-
sikring om, at vi i Daaben efter Herrens Indsigt-
telse gjenfødes til Guds Børn, og deels, hvori
paa vi skulde finde Guds Aands indvortes Bid-
nesbyrd med vor Aand, at vi er Guds Børn; thi
nu seer vi, at det samme „Fadervor,“ som, naar
vi ved Daaben modtager det af Herrens egen Mund,
er den udvortes guddommelige Forsikring om vor
himmelske Børneskæb, det samme Fadervor bli-
ver, naar vi seer os istand til at bede det af Hjer-
tens Grund, Kraft og Bevist paa, at vi er Guds
Børn, altsaa den guddommelige Faders Aands Bid-
nesbyrd med vor Aand, da vi umulig kan bede „Fa-
vor“ som Guds Børn, med mindre vi virkelig er
Guds Børn.

Først, naar vi saaledes betragter Herrens Bøn
„Fadervor“ i sin levende christelige Sammen-
hæng, baade med Gjenfødselsen i Daaben og
med den Helligaands Bidnesbyrd i det troende
Hjerter, saa vi seer, baade hvor vi har faaet Herrens
Bøn fra, nemlig fra Herrens egen Mund, og hvad
vi især har faaet den til, nemlig til et udvortes og

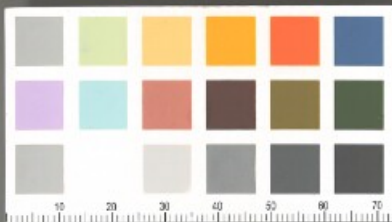
indvores guddommeligt Pant baade paa vor Ret til at kaldes og paa vor Magt til virkelig at være Guds Børn, først da seer vi Grunden til, at Fædervor er og maa være alle Christnes bestandige Bøn baade i Centrum og Forsamling, være hver Enkelt og hele Menighedens Bøn, da det er Guds Børns eneste Bøn, som de har for dem selv, og kan sielse paa, baade indeholder og udtrykker alt hvad Guds Børn paa Jorden har for dem selv at bede deres himmelske Fader om, og som de kan være visse paa, den himmelske Fader hører og bønholder, opfylder altid, som sin eenbaarne Søns Bøn.

Naar derfor vore gamle Præster om Søndagen, efter at de havde bedt for Menigheden, for de Kongelige, og for alle Syge og Serrigfulde, enten fjern eller nær, yleiede at sige: alt andet, som vi har at bede om, vil vi indslutte i Vorherres Jesu egen og fuldkomne Bøn: Fædervor, da kunde det vel være baade velment og paa en Naade opbyggeligt, men det vidne dog om Mangel paa den christelige Oplysning, at alt hvad vi, uetop som Christne Mennesker og Guds Børn, har at bede den himmelske Fader om, det er guddommeligt indsluttet og udtrykt i Herrens egen fuldkomne Bøn, og maa være det, da den ellers hvortæn var Herrens, den eenbaarne Søns, egen eller Guds Børns fuldkomne Bøn.

Heraf maa vi ingenlunde slutte, at enhver anden Bøn end „Fædervor“ skulde være Christne forbudt, eller Guds Børn paa Jorden uværdig, thi Evangeliet er ingen Lov, saa det forbyder heller intet, hvorfor jo ogsaa Apostelen skriver: alting er mig tilladt, men alting er ikke nyttigt, saa

at, naar ogsaa en anden Bøn end „Fædervor“ kan paa Jorden være nyttig, enten for Guds-Barnet selv eller for andre Mennesker, da er den ikke blot tilladt, men da vil den Guds Naad, som træder frem for os med usigelige Gul, selv drive os dertil, ligesom vi af Evangelierne seer, at Guds eenbaarne Son, Vorherre Jesus, selv bad herneben, snart for sig selv og snart for andres Skyld, baade med andre og flere Ord, end dem, han i „Fædervor“ lagde sine første Discipler og lægger ved Daaben hele sin Menighed i Munden; men vi skal kun slutte, at Herrens Bøn „Fædervor“ indeholder og udtrykker alt hvad Guds Børn alle sammen, altid og allevegne har at bede om, med fuld Sikkerhed paa Bønherse, saa at enhver anden Bøn, vi gjør, enten af Skræbelighed eller ved visse Leligheder og under visse Omstændigheder, enhver anden Bøn er kun christelig, forsaavidt Christne bede den, og har kun Bønherse idente, forsaavidt den kan sammensmelte med „Fædervor“ eller lader sig dog forbinde dermed. Saaledes bad Jesus sin himmelske Fader om Lazari Opvækkelse, om Bevarelsen af Simon Peders Tro midt under Fornægtelsen, og om sin egen Forskaanelse med den bitter Kalk, men dog herom kun, forsaavidt det, Gienløsningens Værket ufsadt, kunde findes mueligt, forsaavidt Gud-Faders Villie alligevel kunde see, som i Himmelen, saa paa Jorden!

At nu ogsaa Herrens Bøn er en saadan fuldkommen Bøn for alle Guds Børn paa Jorden, det maae vi troende forudsætte, er ligesaa sikkert, som Vorherres Jesu Christi Guddommelighed, men det seer vi ogsaa klarere, jo længere og bedre vi be-

der denne Bøn i Vorherres Jesu Navn; thi des lysere bliver dens Indhold og des livfullere dens Udtryk for os, saa at alle de Bønner, enten vi selv eller andre har sammensat, og som, til en Tid, forekom os tildeels enten klarere eller indholdrigere, de blegne efterhaanden for „Fadervor“, som Soel og Maane for Guds Herligheds Glands.

Det gaar nemlig med de saakaldte „syv Bønner“ i „Fadervor“, ligesom med de saakaldte „tre Troes-Artikler i den Apostelige Troes-Bekendelse, at hine Syv ligesom disse Tre er Eet, saa man kan ligesaadant bede een af de syv Bønner i „Fadervor“ ret, uden at bede dem alle og hele „Fadervor“ ret, som man kan sige rigtig „Ja“ til een af de tre Artikler i „Troes-Bekendelsen“, uden at sige rigtig Ja til dem alle Tre og til alle Ledene deri. Ligesom det derfor er soleklart, at Ingen kan af Hjertensgrund kalde den sande Gud sin Fader, uden i Sandhed at føle sig som et Guds Barn, saaledes svæver Guds Faderlighed over hele Bonnen, saa kun naar vi troer det, da forhaarer vi Bonnen, og kun naar vi kan lægge en tilsvarende Børnlighed ind i hele Bonnen, kun da kan vi bede den af Hjertensgrund og i den eenbaarne Søns, Vorherres Jesu Christi, Navn.

Hermed har man imidlertid, selv efter Morten Luthers Dage, taget sig det meget let, saa man ikke engang har lagt Mærke til, at det Navn, Guds Børn bede om, maa helliges, det Rige, de bede om, maa komme, og den Villie, de bede om, maa stee paa Jorden, som i Himmelen, er vor himmelske Faders Navn, Rige og Villie, og man har

dog endnu langt mindre lagt Bægt paa, at Bøn i Vorherres Jesu Navn, som selv Herrens Apostler ikke var blevet vægtige til, da Herren gik til Korset, det er noget langt mere end blot med Munden at lægge Jesu Navn til Bonnen, hvad jo selv de Bantroe kan, naar de vil, og har gjort utallige Gange, og dog er begge Dele af en saadan Biglighed, at hvem der ikke føler det, kan umuelig enten raabe: Abba! Fader! til den sande Gud, eller bede et enefted Trø af Herrens og alle Guds Børns Bøn i Vorherres Jesu Navn.

Saalange vi nemlig ikke føler, at det udtryksfælig er vor himmelske Faders Navn og Rige og Villie, der tales og bedes om i „Fadervor“, saalænge kan vi hverken have nogen ret Følelse af, at „Fadervor“ er en evangelisk Bøn, der ligger netop ligesaa langt fra alle Bønner under Loven, som Christi Evangelium ligger fra Mose-Loven, og ligesaa lidt kan vi bevæge mere end vore Læber: bevæge vore Hjerter til at begynde med Guds Navn, Rige og Villie, istedenfor med vort daglige Brød og vore Synders Forladelse.

Det er jo vist nok en folgelig Sag, at ligesom den første Lovens Tavle handler om hvad vi skylder Gud, og den Anden om hvad vi skylder Næsten, saaledes maa ogsaa en rigtig Bøn, efter Loven, først sigte til Guds Være og kun dernæst til det faldne Menneskes Oprøisning og Bærelse, men evangelisk: glædeligt og barnhjertigt kan vi ikke finde det, thi deri bestaaer jo Guds i Evangeliet aabenbarede Kiærlighed, at skøndt vi ikke elskede Gud, som vi efter Loven stulde, saa elskede Gud dog os

og sendte sin Søn til vore Synders Afsoning, og Gud veed det jo, at kun denne Hans usøffte Naade og faderlige Kærlighed kan bevæge vort Hjerte til at elske Ham igien, som har elstet os først, saa han vil ligesaalet i Henseende til Dødet, som til Gjerningen, giøre sit lovmæssige Stray paa os giældende. Men at Gud nu heller ikke har gjort det, stundt Herrens Bøn begynder med hvad der hører Gud til, det ser vi først, naar Guds Faderlighed udbreder sine Vinger over os og vor Bøn; thi derved sammensmeltes Hans og vores, som Faderens og Børnens, Navn, Rige og Villie, saa at alt hvad der er til vor himmelske Faders Ære, til Hans Riges Herliggjørelse og Hans Villies Ophjælpelse, det er til alle Hans Børns evige Ære, Fred og Glæde, og da bliver det en sølgelig Sag, at vi, som Guds Børn, af Hjertensgrund bede først om det, hvorpaa vor evige Salighed berøer, og derefter om hvad vi kun trænge til idag og imorgen, mens Tineglasset rinder.

Saaledes kommer vi paa den evangeliske Vej til hvad vi aldrig kunde komme til paa Lovens Vej: først at søge Guds Rige og Hans Ære, vise paa, at alt andet godt følger med, da vor himmelske Fader, som veed, hvad vi behøver, under os det altsammen, og saaledes stadfæster sig hvad skrevet staar, at Lovens Rettighed fuldbyrdes hos os, som ikke gaar efter Riødet men efter Aanden, fordi den Kærlighed, som er Lovens Fyldte, er af Guds Faderlighed udøst i vore Hjertes ved Skænkeljen af den Helligaand, saa vort Saligheds-Haab skal ikke bestømmes.

Men ligesom det nu ene og alene er Guds Faderlighed, der kan meddele os Villien til at bede „Fader vor“ rettelig, saaledes er det ene og alene Vorherres Jesu Navn, der kan meddele os Magten dertil, som i det hele Magten til at være Guds Børn, og det har sin dybe Grund dertil, at Vorherre Jesus Kristus er Gud-Faders eenbaarne Søn, hvad der vel ved første Blik synes at udelukke os fra Børne-Retten i den himmelske Faders Huus, men viser dog kun, noiere betragtet, Nødvendigheden af Tro paa Guds eenbaarne Søns Navn og af at bede „Fader vor“ i hans Navn, for at kunne virkelig være Guds Børn og bede denne Bøn. Da nemlig Gud er saa Evighed til Evighed alt hvad han er, saa maa Gud ogsaa, for i Sandhed at være Fader, være Fader fra Evighed, og de, som i Tidens Løb skal blive Guds Børn, kan da kun blive det ved Troen paa Gud-Faders eenbaarne Søn fra Evighed, hvorfor Skriften ogsaa, ved at kalde os Guds uskærede Børn, sætter særlydligt Skiel mellem os selv og Gud-Faders egen, eenbaarne Søn. Naar imidlertid denne Udskærelse skal være en sand Fiktion og Ræsonering, der virkelig giver os Børne-Ære og evig Arve-Ære til Guds-Riget, da maa vi ikke blot oprindeligt staae i et saadant Forhold til Gud-Faders eenbaarne Søn, ved hvem Alt er blevet, at vi kan have fuldkomment baade aandeligt og hjerteligt Fællesskab med ham, men det maa ogsaa være Troens Hemmelighed, at dette Fællesskab indtræder ved Troen, saa vi komme til den Følelse og den Lykke, at alt den eenbaarne Søns

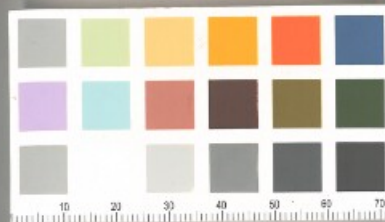
er vores, ligesom alt vores er hans, altsaa komme til den samme Eenhed med Sønnen, som den fuldkomne Kærlighed evig har medført mellem Faderen og Sønnen. At bede „Fadervor“ i Jesu Navn, det er derfor ikke blot at bede det som hans Bøn, og det er ikke Noe, at vi kun vente Bønhjælp for hans Skyld, men vi maae bede „Fadervor“ paa hans Vegne, ligesom han beder det paa vore Vegne, altsaa i Følelsen af vor Eenhed med ham, ved Troen, i den Helligaand. Derfor var det selv Apostlerne umueligt at bede i Vorherres Jesu Navn, førend de havde faaet Guds Faders Aand tilføjet med ham, og er os umueligt uden samme Aand, som lader os føle Fællesskabet med Herren, og bevidner netop vor guddommelige Børne-Nat i den eenbaarne Son ved at give os Magt til at bede Fadervor i Vorherres Jesu Navn.

Alle de saaledte Forklaringer af „Herrens Bøn,“ som er gjort uden dette Lys, de er selvsagt gjort iblinde, paa Lykke og Fromme, og give snarere den „fuldkomne“ Bøn Udseende af den sorte Armod, end de aabenbare dens Rigdom, og selv Morten Luthers Forklaring af „Fadervor,“ skøndt en af de allerbedste, har dog den store Lyde at fremstille Guds-Navnets Helligholdelse, Guds-Rigets Komme og Guds-Billens Døpholdelse, som matte Gjentagelser af Gøt og det Samme, og som angaaende Guds-Navnet, Guds-Riget og Guds-Billien i det hele, ikke Guds-Faders i Særdeleshed.

Naar det nemlig haaer lyst og levende før os, at det er Guds Fader-Navn, der skal helliges fra al Besmittelse og Misbrug, at det er Guds-Faders

Rige, der skal komme, med den Kærlighed, som er Alt i Alt, og at det er Guds Fader-Billie, der skal skee, ligesaa fuldelig, udelukkende og kiendelig paa Jorden, som i Himmelen, da seer vi strax, at vi hermed beder om det Allerbedste, om det Fuldkomne i alle Maader, som endnu ingenhunde er opnaaet, hvor reent og puer saadant Guds Ord læres, hvor kiendeligt end Guds Rige er midt iblandt os, og hvor viselig end Gud forhindrer de endte Raad og de ugubelige Idæer, og i samme Grad, som Vængselen stiger efter hvad vi bede om, i samme Grad lader Aanden os føle Forsmaget paa den tilkommende Verdens Kræfter, thi i hvert troende Hjerte, hvor den Aand, som udgaaer fra Faderen, faaer Raaderum, der baade helliges i Kon Guds Fader-Navn, der kommer Faderens Rige i Kon med hans Kærlighed, og der stæer i Kon hans Fader-Billie paa Jorden ligesom i Himmelen.

Dog, hvormeget der end saaledes var at sige om hvert Trin paa den Himmel-Stige, som Herrens Bøn „Fadervor“ i Sandhed er, naar Bønnen modtages af hans Mund, oplives og oplyses af hans Aand, saa maae vi dog aldrig mere glemme, at vi med Bønnen ikke kan udse et eneste Ord med vor egen, endstige da med Guds egen Aand og Livs-Kraft, men kan med Bønnen kun vege paa den Mund, hvorfra Guds Ordet udgaaer, og vege paa det Hjerte, hvori det ved Troen gaaer ind og fastner sig, og at dette Fingert-Veg kun er dem til Oplysning, som har opladte Pine for det store Lys, der er oprundet over os, hvor vi sad i Mørke og Døds-Skyggens Land, og for disse vil Fingert-Veg vist nu

være tydeligt nok, saa de ikke alene seer, at al den Fortiærlighed, de har sølt til deres „Fadervor“ som Vennen over alle Venner, og at al den Lid, de har staaet til „Fadervor“, som den eenbaarne Søns egen Bøn, der altid hos den himmelske Fader er Bøns-hørelsen vis, den Fortiærlighed og Tillid er guddommelig velgrundede, men saa de seer tillige, at der vil meget til, i kristelig Forstand, „at kunne mere end sit Fadervor,“ mens det kun vil sige meget lidt, hvad hidtil gjaldt for en stor Noes, at kunne noget som sit Fadervor, saalænge man ikke kan det bedre end de fleste baade Lærde og Læge nuomstunder.

Det varede længe med mig selv, inden jeg ret kom efter, hvor dellig Herren ved Daaben selv lærer os at bede, ligesom han der selv lærer os at troe, og hvormed han stænker os Vorne-Retten, ligesom han med Fredlysningsen stænker os Synds-Forladelsen, saa det maa ikke forundre mig, om det, uagtet mit Fingerpeg, gaaer mange andre Discip-ler ligedan, saa de har endt ved at troe deres egne Dine og deres egne Øren og at finde sig tilrette i al den guddommelige Rigdoms-Hylde, som Herren har vidst at lægge i sin guddommelige Vorne-Lærdom, og thiendt jeg inderlig maa ønske alle mine Med-Christne til Lykke med det Hele, og forudsige dem, at vi saær igrunder slet intet deraf, uden vi troende tillegner os det Hele, som det er os stænket under eet, saa skal jeg dog med Guds Hjælp ikke glemme, at det ene er Ham, der har begyndt den gode Gierning hos os, som kan fuldfore den, og at den Aand, som udgaaer fra Faderen, har alle den himmelske Faders Dyder, og ret klarlig Hans faderlige Langmodighed!

